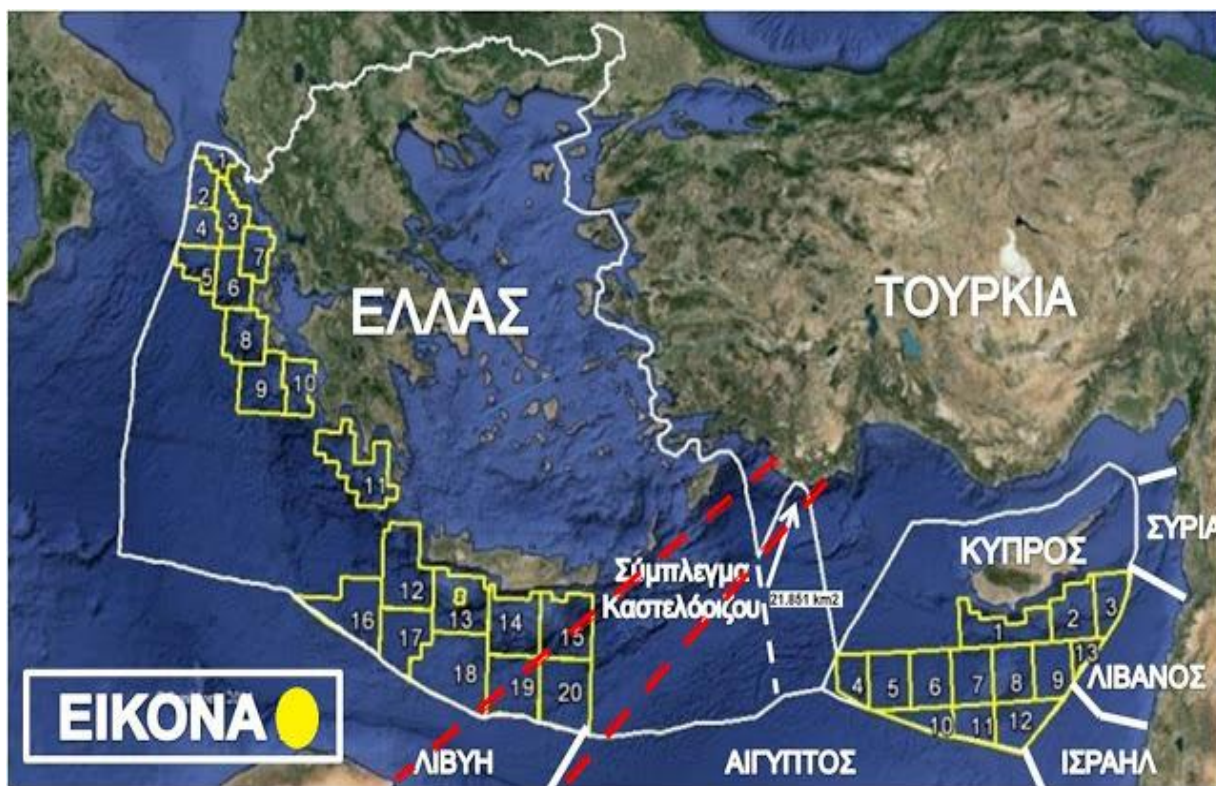

Περί ΑΟΖ και τουρκικών προκλήσεων! Όλα όσα πρέπει να γνωρίζουμε ...

Γράφει ο Απόστολος Παπαπαρίσης.

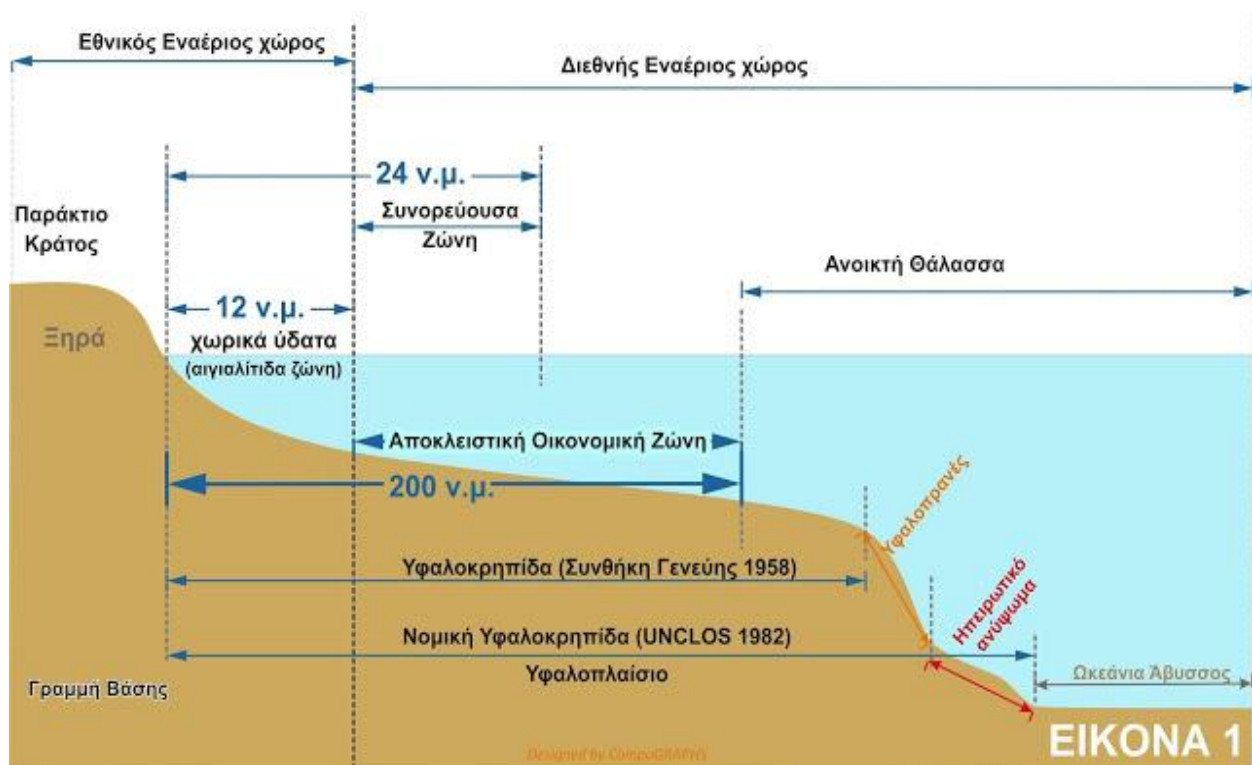

Το τελευταίο διάστημα εισήλθε πάλι δυναμικά στην επικαιρότητα, ελέω σουλτάνου, το θέμα της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ). Στο παρόν κείμενο έγινε μία προσπάθεια να καταγραφούν με απλά λόγια η ιστορία, η ορολογία, το ισχύον καθεστώς, οι κινήσεις της Ελλάδας και οι ισχυρισμοί της Τουρκίας με τη χρήση ορισμένων πολύ χρήσιμων εικόνων.

Η αρχή έγινε το 1982 στο Montego Bay της Τζαμάικα όπου ολοκληρώθηκε μετά από εννέα χρόνια διαβουλεύσεων το κείμενο της Διεθνούς Σύμβασης του Δικαίου της Θαλάσσης (**UNCLOS** - United Nations Convention on the Law of the Sea), το οποίο έχει επικυρωθεί από την ΕΕ και από 168 από τα 192 κράτη του ΟΗΕ με συνέπεια το κείμενο και οι διατάξεις αυτής να θεωρούνται πλέον ότι δεσμεύουν και τα κράτη που δεν την έχουν κυρώσει, όπως η Τουρκία. Η Ελλάδα υπέγραψε και κύρωσε τη σύμβαση το 1995.

Τι είναι ΑΟΖ: Ως Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) ορίζεται η πέραν και παρακείμενη της χωρικής θάλασσας περιοχή (ή αιγιαλίτιδα

ζώνη, ή χωρικά ύδατα) περιοχή (**Εικόνα 1**). Αυτή εκτείνεται στα 200 ναυτικά μίλια (370 χλμ) από την ακτογραμμή της. Όταν οι ακτογραμμές δύο ή περισσότερων χωρών απέχουν λιγότερο από 400 ναυτικά μίλια, έγκειται στις χώρες που τις διεκδικούν να ορίσουν από κοινού θαλάσσια σύνορα. Η υφαλοκρηπίδα αφομοιώθηκε από την ΑΟΖ εκτός αν είναι μεγαλύτερη αυτής, όταν δηλαδή το υφαλοπλαίσιο (**Εικόνα 1**) εκτείνεται πέρα από το όριο της ΑΟΖ. Η υφαλοκρηπίδα μπορεί να εκτείνεται έως και 350 ν.μ. από την ακτογραμμή. Η υφαλοκρηπίδα δίδει το δικαίωμα στο παράκτιο κράτος την οικονομική αξιοποίηση μόνο στο βυθό και στο υπέδαφος, ενώ η ΑΟΖ επεκτείνεται και στα υπερκείμενα ύδατα (η επιφάνεια είναι Διεθνή Ύδατα) εξασφαλίζοντας για παράδειγμα αποκλειστικό δικαίωμα στην αλιεία ή τη δικαιοδοσία να εγκαθιστά τεχνητά νησιά ή να μεριμνά για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Διακήρυξη ΑΟΖ: Σε αντίθεση με την υφαλοκρηπίδα που υφίσταται αυτόματα, η ΑΟΖ δεν υπάρχει αν δεν κηρυχθεί. Η διακήρυξη της ΑΟΖ για το ενδιαφερόμενο κράτος αφορά μόνον αυτό και δεν απαιτείται συμφωνία άλλου κράτους ή επικύρωση διεθνούς οργανισμού. Με το άρθρο 156 του νόμου 4001/2011, η Ελλάδα προχώρησε ουσιαστικά σε μία προσημείωση των κυριαρχικών της δικαιωμάτων. Το άρθρο αναφέρει:

«Ως υποθαλάσσιες περιοχές νοούνται ο βυθός και το υπέδαφος των εσωτερικών υδάτων, της αιγιαλίτιδας ζώνης, της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ (αφ' ης κηρυχθεί) μέχρι την απόσταση των 200 ν.μ. από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης. Ελλείψει συμφωνίας οριοθέτησης με γειτονικά κράτη των οποίων οι ακτές είναι παρακείμενες ή αντικείμενες με τις ελληνικές ακτές, το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ (αφ' ης κηρυχθεί) είναι η μέση γραμμή, κάθε σημείο της οποίας απέχει ίση απόσταση από τα εγγύτερα σημεία των γραμμών βάσης (τόσο ηπειρωτικών, όσο και νησιωτικών) από τις οποίες μετράται το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης» Το άρθρο αυτό έχει πολλαπλά χρησιμοποιηθεί στις ρηματικές διακοινώσεις του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών προς τον ΟΗΕ σε όλες τις περιπτώσεις παραβίασης του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας από την Τουρκία.

Οριοθέτηση ΑΟΖ: Αν και η ανακήρυξη της ΑΟΖ γίνεται μονομερώς από το παράκτιο κράτος, απαιτείται συμφωνία με τα όμορα κράτη για την οριοθέτησή της (άρθρο 74 της UNCLOS), σε περίπτωση, που λόγω της γεωγραφικής διαμόρφωσης, η διαθέσιμη θαλάσσια περιοχή δεν επαρκεί έτσι ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι να λάβουν ΑΟΖ πλάτους 200 ναυτικών μιλίων, όπως συμβαίνει με τη Μεσόγειο θάλασσα. Οριοθέτηση απαιτεί και η υφαλοκρηπίδα όταν «ακουμπά» την υφαλοκρηπίδα άλλου κράτους (πχ Ελλάδα - Τουρκία). Η οριοθέτηση της ΑΟΖ γίνεται με βάση το άρθρο 38 του Καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου και εφαρμόζονται δύο μέθοδοι. α) η μέθοδος της μέσης γραμμής equi distance (που αποτελεί εθνικό και συμβατικό δίκαιο), και β) η αρχή της δικαιοσύνης και επιείκειας ή ευθυδικίας (equite).

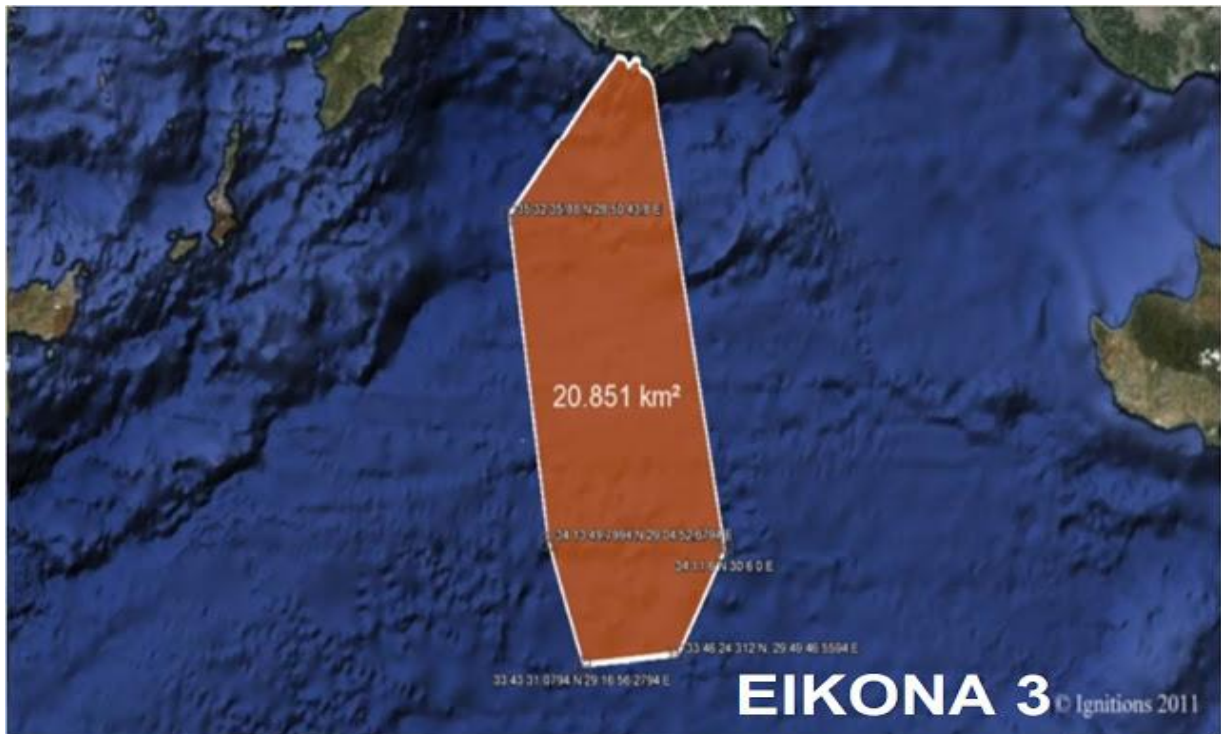
Καθεστώς των νήσων: Η παράγραφος 3, του άρθρου 121 της UNCLOS, δεν αφήνει κανένα περιθώριο αμφιβολίας ή παρερμηνείας γιατί ξεκάθαρα αναφέρει ότι: «Με την εξαίρεση των προβλεπόμενων στην παράγραφο 3, η αιγιαλίτιδα ζώνη, η συνορεύουσα ζώνη, η αποκλειστική οικονομική ζώνη και η υφαλοκρηπίδα μιας νήσου καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης που εφαρμόζονται σε άλλο χερσαίο έδαφος». Σε αυτό διαφωνεί η Τουρκία με το αίολο επιχείρημα ότι τα νησιά σε μια κλειστή θάλασσα, όπως η Μεσόγειος, δεν έχουν ΑΟΖ. Η παράγραφος 3 επίσης αναφέρει ότι: «οι βράχοι οι οποίοι δεν μπορούν να συντηρήσουν ανθρώπινο μόνιμο πληθυσμό ή οικονο-

μική ζωή δεν θα έχουν αποκλειστική οικονομική ζώνη ή υφαλοκρηπίδα»..

Διεκδικήσεις - Αιτιάσεις Τουρκίας: Θα πρέπει να γίνει κατανοητό από πολιτικούς και πολίτες αυτής της χώρας ότι η Τουρκία θεωρεί την Ελλάδα τον μεγαλύτερο εχθρό της και δεν έχει σταματήσει ποτέ να εποφθαλμιά εδάφη της χώρας μας. Όταν θα μας βρει αδύναμους και θα έχει την άδεια ή την ανοχή «φίλιων» δυνάμεων θα αποτολμήσει αυτό που σχεδιάζει χρόνια τώρα. Εδώ είμαστε και τους περιμένουμε. Στο θέμα της ΑΟΖ οι βασικές διεκδικήσεις της είναι:

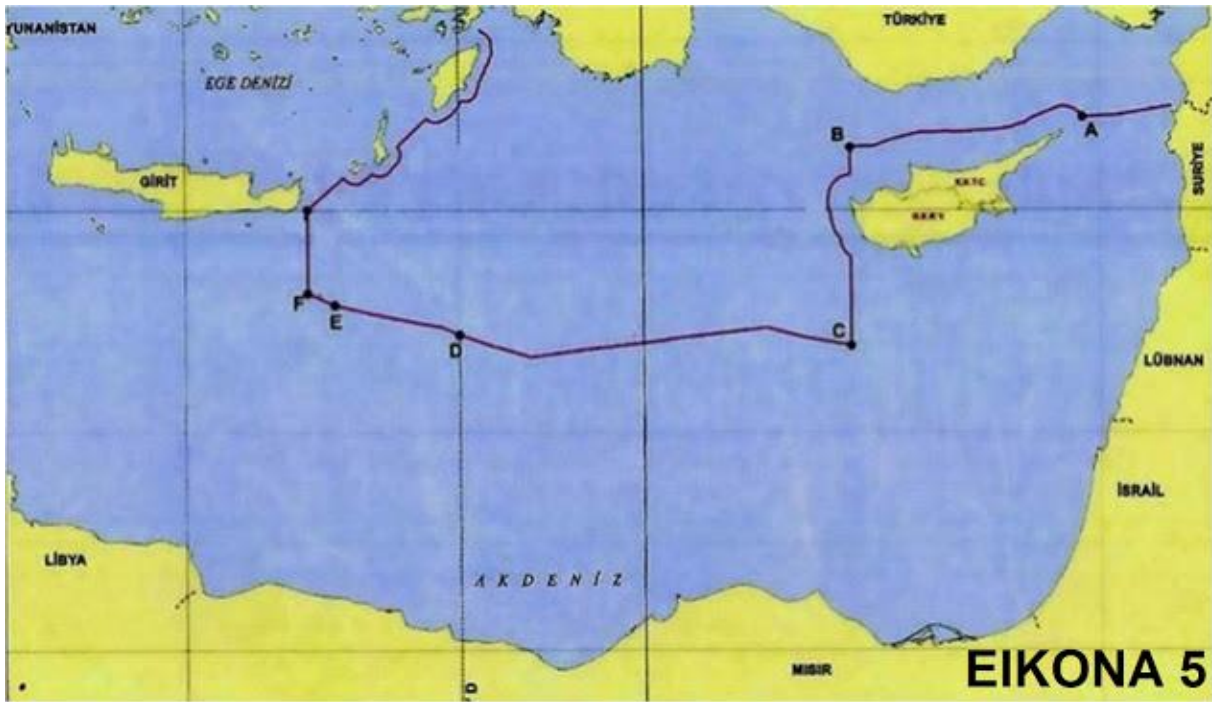
«Εξαφάνιση» νησιωτικού συμπλέγματος Μεγίστης (Καστελόριζο) με τη Ρω και τη Στρογγύλη: Παρατηρώντας τις εικόνες 2 και 3, κατανοούμε γιατί αποτελεί διακαή πόθο και στόχο της Τουρκίας. Χωρίς το Καστελόριζο η Ελλάδα όχι μόνον θα χάσει (ή η Τουρκία θα κερδίσει) ΑΟΖ εμβαδού τουλάχιστον 21.851 km² για εκμετάλλευση (πετρέλαιο, φυσικό αέριο & αλιεία), αλλά το χειρότερο είναι ότι θα έχουμε να κάνουμε με τον αποκλεισμό των συνόρων των ΑΟΖ Ελλάδας και Κύπρου καθόσον η επέκταση της Τουρκικής ΑΟΖ προς Νότο, την κάνει να αποκτά σύνορα με την Αιγυπτιακή ΑΟΖ. Αν συμβεί αυτό θα είναι η μεγαλύτερη διπλωματική και στρατηγική ήττα της Ελλάδας και του Ελληνισμού αφού δε θα μπορούμε οριστικά πλέον να μιλάμε για κοινά σύνορα με την Κύπρο με ότι συνεπάγεται αυτό για τις πολιτιστικές, εμπορικές, αμυντικές σχέσεις και επαφές των δύο χωρών.

Τα νησιά δεν έχουν ΑΟΖ και υφαλοκρηπίδα: Λόγω του αίολου αυτού ισχυρισμού η Τουρκία διακινεί χρόνια τώρα χάρτη της **εικόνας 4**, που δεν διαφέρει και πολύ από αυτόν που παρουσιάσθηκε αυτές τις ημέρες **εικόνα 5**, επικαλούμενη τη Διεθνή Σύμβαση του Δικαίου της Θαλάσσης την οποία δεν έχει καν κυρώσει. Τραγελαφικές πλην όμως επικίνδυνες ενέργειες που δείχνουν αφενός τη δύσκολη θέση που έχει βρεθεί η Τουρκία και αφετέρου την εμμονή της στο στόχο, που δεν είναι άλλος από τη συμμετοχή στον ενεργειακό χάρτη της Μεσογείου με κάθε τρόπο.

Ε-Ε: Υποτιθέμενη συμφωνία Τουρκίας - Λιβύης

Σημερινή κατάσταση: Μετά τις οριοθετήσεις ΑΟΖ της Κύπρου με Αίγυπτο, Ισραήλ και Λίβανο και την εμπλοκή εταιρειών από ΗΠΑ, Γαλλία, Ιταλία κλπ αλλά και την κίνηση ματ της Ελλάδος που ξεκίνησε από την κυβέρνηση Σαμαρά και συνεχίζεται μέχρι και σήμερα, προσπάθεια οριοθέτησης ΑΟΖ μέσα από την τριμερή συνεργασία Ελλάδα - Κύπρου - Αιγύπτου με τη σύμφωνη γνώμη, όπως φαίνεται, του Ισραήλ και των ΗΠΑ, έφερε σε δύσκολη θέση την Τουρκία με αποτέλεσμα να ενεργεί με αυτόν τον ιδιαίτερα παραβατικό τρόπο. Η Βουλή της Λιβύης, η Αίγυπτος, η Ευρωπαϊκή Ένωση και φυσικά η Ελλάδα και η Κύπρος κατήγγειλαν τη φερόμενη ως συμφωνία Τουρκίας - Λιβύης που την κρατούν κρυφή, ενώ το Στέιτ Ντιπάρτμεντ την χαρακτήρισε «προκλητική ενέργεια που δεν είναι χρήσιμη». Η Ρωσία υποστήριξε ότι η Τουρκία προσπαθεί να νομιμοποιήσει τη στρατιωτική υποστήριξη που παρέχει προς την κυβέρνηση της Τρίπολης. Το Ισραήλ επανέλαβε την πλήρη υποστήριξή του και την αλληλεγγύη του στην Ελλάδα για τις θαλάσσιες ζώνες της και την αντίθεσή του σε κάθε απόπειρα παραβίασης αυτών των δικαιωμάτων.

Γιατί η Ελλάδα δεν έχει προχωρήσει σε οριοθέτηση ΑΟΖ; Οφείλεται σε αδράνεια ή ραγιαδισμό; Κατά την άποψή μου, η Ελλάδα φαίνεται να μην επιθυμεί να κάνει πρώτη την κίνηση αλλά ταυτόχρονα προσπαθεί να οριοθετήσει ΑΟΖ με τα όμορα κράτη. Υπόψη ότι η οριοθέτηση

μπορεί να προηγηθεί της διακήρυξης. Το προσπάθησε και το κατάφερε με την **Αλβανία** τον Απρίλιο του 2009 πλην όμως ακυρώθηκε λίγους μήνες μετά από το Συνταγματικό Δικαστήριο της χώρας αυτής για τυπικούς λόγους, με τις «κακές» γλώσσες να λένε ότι αυτό έγινε μετά από παρέμβαση της Τουρκίας. Με την **Ιταλία** δεν προχώρησε η οριοθέτηση αν και υπάρχει συμφωνία για υφαλοκρηπίδα από το 1977 με ευθύνη της γειτονικής χώρας. Και αυτό γιατί θα χάσουν οι Ιταλοί το δικαίωμα της αλιείας στην Ελληνική ΑΟΖ. Με τη **Λιβύη** υπάρχει το πρόβλημα του κόλπου της Σύρτης που έχει κλείσει με ευθεία γραμμή και διαφωνεί η Ελλάδα αφού χάνει ΑΟΖ και της νήσου Γαύδου που σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση του Δικαίου της Θαλάσσης, έχει ΑΟΖ πλην όμως οι Λίβυοι διαφωνούν. Με την **Αίγυπτο** και την **Κύπρο** από το 2012 άρχισαν οι συζητήσεις στο πλαίσιο της τριμερούς συνεργασίας πλην όμως δεν έχουν οριστικοποιηθεί τα αποτελέσματα. Με την **Τουρκία** κάθε συζήτηση επί του θέματος είναι χαμένη υπόθεση. Το win – win της Τουρκίας σημαίνει κερδίζει αυτή, χάνει ο Ελληνισμός.

Και κάτι τελευταίο, λίαν ενθαρρυντικό, που αξίζει να σημειωθεί. Τα θαλάσσια οικόπεδα της Ελληνικής ΑΟΖ που έχουμε χαράξει και φαίνονται στην **εικόνα 6**, έχουν την ιδιότητα να αγγίζουν τη μέση γραμμή με την Αλβανία, με την Ιταλία και μάλιστα το τριπλό σημείο, αλλά και με την Λιβύη, όπου αγγίζουν και το τριπλό σημείο της Ελλάδας, της Λιβύης και

της Αιγύπτου. Και αυτό χωρίς να διαμαρτυρηθεί κάποια από τις ενδιαφερόμενες χώρες, που θα μπορούσε να θεωρηθεί και ως σιωπηρή αποδοχή. Στα 13 από αυτά τα οικόπεδα ήδη έχουν υπογραφεί συμβάσεις για έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων.

Με σοβαρότητα, αποφασιστικότητα, προγραμματισμό, ομοψυχία, επιμονή, προσεκτικές κινήσεις και καθαρές κουβέντες προς Ευρωπαϊκή Ένωση και ΝΑΤΟ, αλλά κυρίως με ισχυρές Ένοπλες Δυνάμεις, κάποια στιγμή θα έρθουν και τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Πηγή : <http://apostolospapaparis.blogspot.com/>